

AYFER TUNÇ

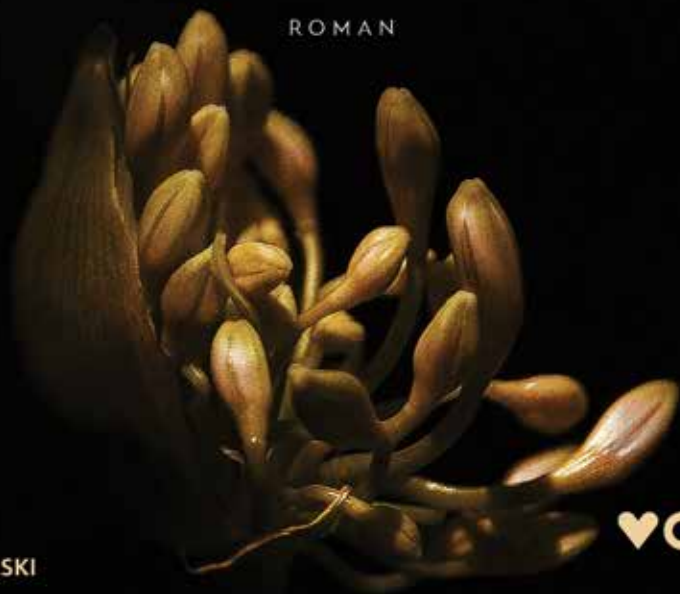
ÂŞIKLAR

DELİDİR

ya da

YAZI TURA

ROMAN

9. BASKI

♥ can
çağdaş

AYFER TUNÇ

ÂŞIKLAR DELİDİR
YA DA
YAZI TURA

Can Çağdaş

Âşıklar Delidir Ya Da Yazı Tura, Ayfer Tunç

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2018

9. basım: Mart 2024, İstanbul

Bu kitabın 9. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Editör: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat Yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Bilal Sarıteke

Kapak fotoğrafı: Esra Özdoğan

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-4922-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AYFER TUNÇ

ÂŞIKLAR DELİDİR
YA DA
YAZI TURA

ROMAN

♥can

Ayfer Tunç'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bir Mâniniz Yoksa Annemler Size Gelecek, 2005

Kapak Kızı, 2005

Evelotel - Saklı, 2006

Aziz Bey Hadisesi, 2006

Mağara Arkadaşları, 2006

"Ömür Diyorlar Buna", 2007

Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi, 2009

Yeşil Peri Gecesi, 2010

Suzan Defter, 2011

Dünya Ağrısı, 2014

Kırmızı Azap, 2014

Ayfer Tunç'la Karanlıkta Kelimeler (Handan İnci'yle birlikte), 2014

Osman, 2020

Diyaloglar (Murat Gülsoy'la birlikte), 2022

Kuru Kız, 2023

AYFER TUNÇ, 1964'te Adapazarı'nda doğdu. Erenköy Kız Lisesi'ni ve İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. İlk öykü kitabı 1989'da yayımlanan *Saklı*'dır. Yazar bu kitabını daha sonra *Evvelotel* adlı öykü kitabıyla birleştirerek *Evvelotel-Saklı* adıyla yayımladı. Diğer öykü kitapları *Mağara Arkadaşları*, *Aziz Bey Hadisesi* ve *Taş-Kâğıt-Makas*'tır. *Taş-Kâğıt-Makas*'ın içinde yer alan kısa romanı *Suzan Defter*'i 2013'te; *Aziz Bey Hadisesi*'ndeki kitaba adını veren eseri 2014'te bağımsız olarak yayımladı. Bu iki kitapta yer alan diğer kısa öyküleri *Kırmızı Azap* ismiyle kitaplaştırdı. Sait Faik'in öykülerinden hareketle TRT için yazdığı *Havada Bulut* adlı senaryosu 2002'de, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından uyarladığı *72. Koşuş* adlı senaryosu 2010'da çekildi. Mezun olduğu Erenköy Kız Lisesi'nin kütüphanesine 3 Aralık 2021'de Ayfer Tunç'un adı verildi ancak Mayıs 2022'de hiçbir gerekçe gösterilmeden kaldırıldı ve yerine Erenköy Kız Lisesi mezunu olmayan bir yazarın adı konuldu. Ayfer Tunç'un *Kapak Kızı* (1992), *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* (2009), *Yeşil Peri Gecesi* (2010), *Dünya Ağrısı* (2014), *Âşıklar Delidir ya da Yazı Tura* (2018), *Osman* (2020) ve *Kuru Kız* (2023) adlı romanlarının yanı sıra *Memleket Hikâyeleri* (İletişim Yayınları, 2012) adlı anı-öykü kitabı, *Bir Mâniniz Yoksa Anneler Size Gelecek* (2001), "*Ömür Diyorlar Buna*" (2007) adlı yaşantı kitapları, Oya Ayman'la birlikte yazdığı *İkiyüzlü Cinsellik* (1994) adlı bir inceleme kitabı, Murat Gülsoy'la birlikte dünya edebiyatı üzerine sohbetlerinden oluşan *Diyaloglar* (2022) kitabı ve *Harflere Bölünmüş Zaman* adlı bir e-kitabı vardır.

YAZI

1.

Sophie

Kışı onsuz geçiriyorum. Geçirecek başka kışım kalmadı. Saatteki kum, okyanusun kıyısında yan yana otururken parmaklarımızın arasından akıttığımız kum gibi akıyor. Yine aynı yerde yan yana olabilesek kumu defalarca avuçlayıp akıp gitmesini izleyebiliriz. Ama zamanın kumu

bir kere akıyor.

Bir tutkuya ihtiyacım vardı, yarattım. Ama tutku acıya götürüyor insanı ya da acıyı insana getiriyor. İnsanın acısı mı tutkusundan doğuyor, tutkusu mu acısından bilmiyorum. Onu çok özleyorum.

Bir tutkuya ihtiyacım vardı, yarattım diyorum ama pek de doğru değil bu. Yola Sanem'i aramak için çıkmadım. Okyanusu Sanem'e rastlarım diye aşmadım. Sanem'i bulmak için bir şey yapmadım. Beni Sanem'le kader karşılaştırdı. Çoğu zaman ete kemiğe bürünmüş bir varlık gibi yanı başımda hissettiğim hem düşmanım hem arkadaşım olan kader ya da abime hiç hak etmediği bir acıyı çektirmek için zalimce verdiğim adla: *Sophie*.

Sanem'le rasgele girdiğim, berbat bir restoranda karşılaştım ilk, sabahın on bir buçuğunda ya da öğlenin, dışarıda sokaklara dimdik inen bir güneş ve aceleyle bir yerlere giden insanlar varken. Sanem uzun bir bar tezgâhının ucunda oturuyordu. Gözleri sönük yaşlı bir adam, kırmızı etiketli bir şişeden kadehine votka dolduruyordu.

Tezgâhın öbür ucuna da ben oturdum, çevreme baktım.

Duvarlarda yıllar öncesinde kalan rock şarkıcılarının

afişleri asılıydı, onlara baktım. Bu afişlerde gülen insanların şu anda ne halde olduklarını düşündüm. Bir zamanlar siyah beyaz olan yer karolarına baktım. Zamanın iki zıt rengi silip birbirine benzetmesi ne acayip diye düşündüm. Masaların boşluğuna, restoranın hayattan usanmış haline, adının Sanem olduğunu henüz bilmediğim Sanem'e, Sanem'e istediğin kadar iç der gibi votka şişesini tezgâhta bırakıp barın arkasındaki yerine geçen adama baktım.

Adını henüz bilmediğim Sanem'in başında bir şapka olsa veya benim, Hopper'ın tablolarından fırlamış gibi görüneceğiz diye düşündüm, bomboş bir restoranda yapış yapış bir yalnızlık ve sessizlik içinde ikimiz hatta üçümüz. Tabii gündüz saatleri olmasaydı ve bar mı, restoran mı, berbat bir kafe mi, ne olduğu pek de belli olmayan bu mekânın caddeyi gören bir penceresi olsaydı.

Restoran pisti, tezgâh yapış yapıştı, duvar diplerinde gezinen böcekler loş ışıktaki bile seçiliyordu. Duvardaki eski klimanın tekdüze vızıltısı, görüntüsü zar zor seçilen karlı bir televizyon ekranına eşlik eden uzun bir düdüğü sesini andırıyordu. Sophie'yle yüz yüze geldiğimden beri dünya bir ekran gibi görünüyor gözüme, gerçekliği kuşkulu, görüntüsü bozuk. Hayatın, sonu hâlâ yazılmamış bir bilimkurgu filmi olduğu hissine kapılıyorum. Ekran: Çağın anlam kaybı ve uzay, her an değişebilen bir zaman hatta zamansızlık.

Kendimi zaman dışı bir zamanın içindeymiş gibi hissettim. Sanki üçümüz; Sanem, ben ve gözleri sönük bu yaşlı adam bir kutuya girmişiz ve sessizce dünyanın dibine düşüyoruz.

Yaşlı adamdan en Türk İngilizcemle kahve istedim.

Adam kalktı, beyaz bir fincana kahve doldurdu, önüne koydu. Bir yudum içtim. Bayattı kahve, tadı yanıktı. Mutfağa açılan aralık kapıdan kirli tabakları ve gri önlüklü

bir Uzakdoğulunun bıkkınlıkla çalıştığını gördüm. Demek ki üçümüz yalnız değiliz burada ve sabahları da pek kalabalık olmuyor burası, kahve hâlâ bitmediğine göre.

Sanem'in yüzünü profilden görüyordum. Tek tük beyaz tellerin kararmış demir rengi verdiği saçlarının gevşek topuzuna, barın içki şişeleriyle dolu vitrininden yansıyan ışığın çizgi halinde düştüğü, hafif kemikli burnuna bakıyordum. Başını kadehine eğmişti, acı burnundan kadehine damlıyor gibiydi. Yaralar mı, arzular mı diye düşündüm, acıya dönüşüp kadehine damlayan.

Amerika hakkında kitaplar almıştım yanıma, biri Susan Sontag'dan.

Hadi Amerika'ya! Amerika'nın varlık nedeni Avrupa'nın açtığı yaraları sarmak ya da eski istekleri unutturup yerine başka arzular koymak sanki.

Hâlâ mı yeni arzular diye düşündüm, hâlâ aynı mı Amerika'nın vaadi? Oysa yeni bir arzu yok yeryüzünde, kalmadı.

Benim yaramı Avrupa açmamıştı. Avrupalı değilim. Bir zamanlar olduğumu sanmışsam da olmadığımı artık biliyordum. Zaten durumuma pek yara denemezdi. Yeni arzular aradığım da yoktu. Ama eski istekleri unutmak için geldiğim doğrudu. Öte yandan abimle babamın Amerika'da bulacağına inandıkları şifa benim değildi. Şifa bulmayı beklemiyordum, aramıyordum da. Bu yüzden onlara sürekli yalan söylemek zorunda kalıyordum. Bu da beni üzüyordu. Yalan söylediğim için değil, onlara yalan söylediğim için üzülüyordum.

Buraya umut ve arzu dolu bir geçmiş zamanı unutmak için gelmiştim. Sophie balyozunu benim başıma indirdiğine göre, bu kadarına hakkım var diye düşünmüştüm. Kapısının önünden fazla canlı, neredeyse saldırgan bir hayat akan restoranın yapış yapış bar tezgâhına dayanıp Sanem'in ince kemikli, narin yüzüne bakarken

zamanın bende herkesinkinden daha hızlı akan kumuna anlam verebilmek için bir tutkuya ihtiyacım olduğunu düşündüm. Tutku çimde Sanem'le cisimleşti.

Sanem: Put. Sanem: Çok güzel kadın.

Birlikte olduğumuz süre boyunca Sanem pek çok şey anlattı bana, hikâyeler, anılar, geçmişten kopuk, karışık parçalar. Anlattığı şeyler çok canlıydı, beni etkiliyordu, düşündürüyordu. Bazen tutarlı bir çizgi izliyordu, sonra araya giren bir anı parçasıyla veya hayata dair belirsiz bir yorumla darmadağın oluyordu. Bu tutarsızlığı önemsemiyordum, hatta hoşuma gidiyordu.

Ama bazen Sanem'in içinde tuttuğu kelimelerin bir şeye dokunduğu hissine kapılıyordum. Ne olduğunu bilmiyordum, sorabileceğim kadar bariz bir ipucu bulamıyordum. O zaman içim burkuluyordu. Öznesi olmayan bir kıskançlık, asit gibi kanıma karışıyordu. Ama beni besliyordu da hayatıma bağlıyordu. Çünkü insan âşıkça kıskançlık ölümle yarışacak kadar güçlü bir duygu.

Döndüğümden beri zihnimin en önemli işi Sanem'e dair her şeyi tek tek hatırlamak. Hatırlıyorum ve yazıyorum. Tutkuyu canlı tutuyorum böylece. Saatin kumuna anlam veriyorum. Bu işin, kestiremediğim bir süre içinde dağılıp çözülmeye başlayacak olan zihnimi olabildiğince bütün tutmak gibi bir yararı da var.

Sanem adının birbiriyle uyumsuz ya da çok uyumlu iki anlamını öğrendiğinde kendisine niye bu adı koyduklarını annesine sormuş ama cevap alamamış. Zaten çocukken hiç kimseden hiçbir sorusunun cevabını alamamış. Bütün cevapları kendisi aramak zorunda kalmış. Annesi katı ve gülmeyen, babası hasta ve konuşmayan bir adammış. Babasıyla aralarında otuz saniyeden daha uzun süren bir diyalog hatırlamıyor. Babasının bir başka-

sıyla arasında daha uzun süren bir diyalog da hatırlamıyor. Tek kelimeli cevaplardan ibaret olan, artık yaşamayan bir baba ve şimdi sözlerini çok uzatan, hâlâ inatla yaşayan bir anne.

“Put değildim, el üstünde değil, el altında tutuldum,” diyor.

Kendini güzel de bulmuyor.

“Belki bir zamanlar,” diyor, “çok daha gençken belki güzel denebilirdi bana. Zaten asıl güzel olan ben değilim.”

Bunun da bir yara olduğunu anlayabiliyorum ama asıl güzel olanın kim olduğunu merak etmiyorum. Başkaları ve güzellikleri beni ilgilendirmiyor. Ben çok güzel buluyorum Sanem’i. Yaralarının güzelleştirdiği ya da bana yaralarıyla güzel gelen bir kadın o. Gözlerinin hep yeni ağlamış olduğu duygusu uyandıran halinde kimselelerine benzemeyen acılı bir şey var, en çok bu doku-
nuyor içime.

Kendine dair anlattığı her şeyin doğru olduğunu kabul edecek olursam, Sanem’e adıyla müsemma dene-
mez. Hayatının farklı dönemlerinde kendine farklı adlar uydurmuş. Bir dönem Muhterem demiş, lisedeki edebiyat öğretmenininin adınımış. Onun adını seçmesinin bir nedeni yokmuş. Eski tozlu bir ad sahibi olmak istemiş sadece, bir de kadının ona güzel şiirler ezberletmiş olması. Amerika’ya ilk geldiğinde, metroda, parkta filan tanıştığı insanlara adının Maja olduğunu, Zagreb’den geldiğini söylüyormuş. Sohbet uzarsa oradan buradan duyduğu, tarihleri tutmayan, kanlı iç savaş hikâyeleri anlatıyormuş. Bu tür hikâyelerin tuzu kuru insanları dehşete düşürdüğünü görmek hoşuna gidiyormuş.

“Belki zalimlikti,” diyor, “ama bir an için bile olsa dünyanın sandıkları kadar rahat bir yer olmadığını hissetsinler istiyordum.”

Bir keresinde de Staten Island'a giderken feribotta Avrupalı bir turist grubunun içinde kalmış. "Suriyeliyim," demiş, "adım Rüksan." "Bana acıdiklarını anladım," diyor, "para vermeye kalkacaklarını hissettim, hemen uzaklaştım yanlarından."

Gülüyor, güldüğü zaman gözleri iki kat büyüyor.

"Adını benimseyememek değil bu," diyor, "kabul etmek sadece. Sanem, Lily, Nicole, adımın bir önemi yok."

Bense adımla arama Sophie girdiğinden beri, keşke anlamı sadece erkek adı olan bir adım olsaydı diye düşünüyorum. Ahmet mesela, hangi cümle içinde kullanırsan kullan, anlamı bir erkek adı, aksi halde cümle çok saçma oluyor. Ahmet'ini kaybetme, Ahmetli ol, Ahmetsiz yaşanmaz, Ahmetsizler Parkı. Adım bir kavram olarak çok sık çalınıyor kulağıma. Oysa insanın adı cümle içinde bu kadar sık geçmemeli. İnsan ikide bir kendinden söz edildiğini sanıp dönüp bakmamalı.

Bağlarından kurtulmasının kolay olmadığını, dişiyle tırnağıyla kurup üstünden geçtiği her köprüyü arkasından yakması gerektiğini anlattı bir gün. Queens'te bir şantiyede olduğumuzu hatırlıyorum, ama zamanını hatırlayamıyorum. Montauk'a gidişimizden önce miydi? Bana kaz tüyü mont aldığımız günden sonra mıydı?

Yaşadığım pek çok şeyin zamanını hatırlayamıyorum. Bunun olacağını bildiğim için daha oradayken zamana işaret koymaya başlamıştım. Cathy'nin çevresini hayatının nesnelereyle doldurduğu gün. Mavi çantalı kadının trende doğurduğu gün. Sanem'in sinemada ağladığı gün. Hayatımda ilk defa yeşil çaylı dondurma yediğim gün. Sadece Sanem'le yaşadığımız zamana işaret koydum. Döndüğümünden beri zamana işaret koymamı gerektirecek pek çok şey olsa da yapmıyorum bunu.

Günleri anlamaya ama geçip gitmeye bıraktım.

Şimdi onunla ve onsuz yaşadıklarımı hatırlamaya ça-

lıştığımda, zamanın ileriye akan bir çizgi değil giderek daha hızlı kaynayan bir kazan olduğunu görüyorum. Tüm hayatım, yaşadığım her şey kaynıyor bu kazanın içinde ve korkutucu olan şu ki, hızla buharlaşıyor. Yine de yazarak kendimce buna bir düzen vermeye çalışıyorum.

Sanem köprülerden ve bağlardan söz ettiğinde, çoğu Doğu Avrupalı ve Türk olan işçiler öğle paydosundaydı. Yüksek tavanlı bir odada, pervazları sökülmüş pencere-lerin önüne yığılmış çimento torbalarının üstünde otu-ruyorduk.

Hayatını ipi kopmuş, başıboş bir uçurtmaya benze-tiyordu.

“Yine de başarılı olduğum söylenemez,” dedi, “peşi-mi bırakmış değilim, kopardığımı sandığım her bağ hâlâ arkamdan geliyor ya da ben bırakamıyorum, koparsam da durup durup yeniden bağlıyorum.”

Beyaz plastik tabaklarda plastik çatalla öğle yemeği yiyorduk. Pakistanlı bir sokak satıcısından aldığımız kö-rüli tavuk ve içinde tek tük bademler olan sarı bir pilav. Her çatalda pilavın yağı biraz daha donuyordu. Sanem bağlar ve köprüler hakkında çok bulanık şeyler anlattı o gün. Sonsuzda kaybolmak istediğini söyledi.

“Umutsuzluktan değil, yorgunluktan,” dedi, “anlata-mayacağım kadar yorgunum yaşamaktan.”

Bu sonsuzda kaybolmak arzusunu çok iyi anladığı-mı söyledim.

“Senin anladığın şey benim hissettiğim şey değil,” dedi.

Saatin içindeki kum taneleri gibi parmaklarının arasından akıp giderken hayat, hikâyeleriyle birbirini tamamlayan iki âşık, belirsizlik içinde sevgilerini var ediyor. Ama bazen kum saati sadece akıyor, yere düşüp kırılıyor, kumlar ortaya saçılıyor. Böyle anlarda ailenin sadece huzur ve güzelliği değil geçmişe terk edildiği sanılan hatıraları, marazları da taşıdığı anlaşılıyor.

İki âşığın genetik bir hastalıkla kesişen yolları bir noktada ayrılrsa bile biri İstanbul'da, diğeri New York'ta aynı nefesi alıp vermeyi sürdürecekler... nefesleri yettiği sürece.

Ayfer Tunç,ilmek ilmek işlediği cümleleriyle modern bir destan yazıyor. *Aşıklar Delidir ya da Yazı Tura* ailenin, arkadaşlığın, sadakatın, hastalığın ama en çok deliliğin ve acının öyküsü.

Çünkü âşıklar delidir ve deliler acı çeker.

Umutlandı. Yüzü açık kalmış bir kitap gibiydi, aşk hakkında hiç söylemediği sözler satır satır okunuyordu. mucizeler her zaman beklenir hayattan. Aşkın kendi varlığından gelen, iyileştirici bir gücü vardır ve kıyaslanacak olursa, aşkla geçen zamanın özgül ağırlığı, saatlerin gösterdiği zamanınkinden kat kat fazladır. Aşk zamanın yoğunluğunu arttırmaya maktadır olan tek kimyadır.

#kader #ölüm #aşk #tehlike #ailciliklileri #geçmiş #muccra
#cesaret #hastalık #acıçekmek

 can

ISBN 978-975-07-4922-3

